

Posiedzenie Standing Committee CCBE 25 lutego 2022

Posiedzenie Standing Committee CCBE odbyło się 25 lutego 2022 r. Z uwagi na utrudnienia związane z pandemią, sesja była przeprowadzona online. Polską delegację reprezentował adw. Bartosz Grohman, sekretarz NRA i zarazem przewodniczący polskiej delegacji w CCBE.

Posiedzenie otworzył James McGill, który objął stanowisko Prezesa CCBE w styczniu br. Jak zwykle obrady rozpoczęły się odtworzeniem hymnu UE.

Wyczuć można było już na początku, że w związku z sytuacją na Ukrainie, nastroje uczestników posiedzenia były raczej minorowe.

Na chwilę przed rozpoczęciem obrad, adw. Bartosz Grohman złożył w imieniu polskiej delegacji na ręce Prezesa i Sekretarza CCBE projekt stanowiska swojego autorstwa w sprawie sytuacji na Ukrainie z prośbą o przyjęcie go jako stanowiska CCBE podczas dzisiejszego posiedzenia. Wskazał w nim na naruszenia przez Rosję prawa międzynarodowego i łamanie podpisanych przez Federację Rosyjską traktatów - m.in. art. 1, 2 i 3 Memorandum Budapeszteńskiego z 1994 roku.

Delegacja litewska złożyła wniosek o uczczenie minutą ciszy ofiar wojny na Ukrainie.

Na początku głos zabrał Laurent Heut, reprezentujący prezydencję francuską. Zreferował priorytety prezydencji, koncentrując się na aspektach związanych z prawnikami i systemem prawa. Zwracał uwagę na kwestie dostępu do wymiaru sprawiedliwości i niezależności prawników.

Hugh Mercer z delegacji brytyjskiej kontynuował dyskusję.

James McGill zapowiedział nie objętą porządkiem obrad dyskusję na temat sytuacji na Ukrainie. Żadna delegacja nie złożyła sprzeciwu co do uzupełnienia agendy o ten punkt.

Następnie delegacje uczciły ofiary wojny na Ukrainie minutą ciszy.

James McGill zauważył, że celem administracji Putina jest rozmontowanie państwowości ukraińskiej. Zauważył też, że prawnicy w Rosji są w znacznej liczbie przeciwni tej polityce.

Adw. Bartosz Grohman zabrał głos w dyskusji, wskazując na pilną konieczność zajęcia stanowiska przez CCBE. Wskazał na naruszenie przez Federację Rosyjską art. 1, 2 i 3 Memorandum Budapeszteńskiego z grudnia 1994. Zwrócił uwagę, że o ile Rosja może próbować budować argumentację, że wcześniejsze dokumenty podpisywał ZSRR w innych realiach politycznych, o tyle podpis Prezydenta Federacji Rosyjskiej z 1994 jest oczywistym potwierdzeniem podjętych ustaleń i zobowiązań, które Rosja jawnie łamie. Dodał, że ważny jest czas działania i pokazanie wsparcia Ukraińcom jak najszybciej.

Antonin Mokry z delegacji czeskiej wsparł Bartosza Grohmana i potwierdził konieczność zajęcia stanowiska. Zwrócił uwagę na łamanie praw człowieka na Ukrainie. Wspomniał też o aktach agresji wobec obywateli rosyjskich, którzy protestują w Moskwie i innych miastach Rosji przeciwko agresji na Ukrainę.

Roman Zavrsek z delegacji Słoweńskiej zabrał głos i powiedział, że kontaktował się z prezesem Ukraińskiej Rady Adwokackiej, który powiedział, że Ukraińcy na razie nie potrzebują wsparcia materialnego - ale prawnego w doprowadzeniu odpowiedzialnych za napaść agresorów do odpowiedzialności prawnej. Zasugerował, aby tematem zajął się Komitet Prawa Karnego CCBE.

Stefan von Raumer z delegacji niemieckiej potwierdził zdania przedmówców i położył akcent na aspekty prawne stanowiska. Sugerował, aby odejść od oświadczeń natury politycznej, a skupić się na aspektach prawnych oświadczenia. Zwrócił uwagę na zapisy statutu CCBE, które w odniesieniu do oceny działań poszczególnych członków CCBE nakazują skonsultowanie wystąpienia CCBE właśnie z członkami i nawet członkami obserwatorami (Ukraina i Rosja mają taki status w CCBE). Akcentował naruszenie praworządności (Rule of Law) w podjętej akcji wojskowej Rosji.

Carlo Forte wsparł przedmówców. Zwrócił uwagę na aspekt polityczny i wewnętrzny pokazujący solidarność nie tylko wobec Ukrainy ale wszystkich państw, które pośrednio (np. poprzez napływ uchodźców) będą zaangażowane w konflikt.

Hugh Mercier namawiał na wsparcie w przygotowaniu dokumentów prawnych, związanych z pomocą jak składać skargi do Strasburga i skutecznie stawiać zarzuty sprawcom agresji.

Constantin Parascho z delegacji rumuńskiej zabrał głos wspierający Ukrainę i jej wysiłki w wojnie z Rosją. Namawiał CCBE na podjęcie stanowiska w tej sprawie.

Ignas Vegele z delegacji litewskiej potwierdził, że czas jest bardzo cenny i decyzja co do oświadczenia powinna zapaść natychmiast. Każda chwila jest cenna i nie ma czasu na konsultacje z delegacjami z Rosji i Ukrainy. Zapowiedziano kontynuację dyskusji i przygotowanie wystąpienia w toku obrad Komitetu.

Przyjęto bez uwag protokół z ostatniego posiedzenia.

Simone Cuomo – sekretarz CCBE przybliżył aktywności CCBE w ostatnim roku i zapowiedział dalsze działania, zgodnie z przyjętymi planami poszczególnych Komitetów. Zwracał uwagę na spotkania jakie Prezydencja CCBE odbywa z Komisją Europejską w sprawie niezależności zawodu prawnika, ochrony wykonywania zawodu i dostępu do sprawiedliwości. W ramach nowych priorytetów jest kwestia tajemnicy adwokackiej, i relacje z klientami. Ważne są też wyzwania związane ze zmianami klimatu.

Peter McNamee zreferował zagadnienia związane z pkt 5 agendy - stosunki zewnętrzne. CCBE jest zaangażowana w wiele projektów i wiele wątków związanych z różnymi zagadnieniami. Należy zwrócić uwagę na optymalne wykorzystanie zaplecza CCBE i zwiększenie efektywności działań. CCBE powinno zapewnić większy udział przedstawicieli Komisji Europejskiej w pracach komitetów CCBE, co powinno zwiększyć efektywność prac i poprawić wzajemną komunikację. Należy poprawić system informowania o tym, co się dzieje i na jakim jest etapie.

Antonin Mokry z delegacji czeskiej zwrócił uwagę, że Peter trafnie zdiagnozował trudności i podziękował za jego wystąpienie.

Kolejno głosy zabierała delegacja francuska. Elisabeth Scheuba wypowiedziała się w kwestii tworzenia bazy danych CCBE. Zwróciła uwagę, że bazy powinny być stale aktualizowane.

Carlo Forte wspomniał art. 3 statutu CCBE i w jego ocenie współpraca pomiędzy adwokatami poszczególnych państw powinna być bardziej wydajna. Zwrócił uwagę na postulaty delegacji hiszpańskiej i zmiany/uzupełnienia art. 3. Statutu. Również kwestia składek członkowskich powinna być zrewidowana pod kątem większej efektywności ich wykorzystania. Ważna tu jest rola Komisji Europejskiej jako partnera CCBE i wsparcie przez Komisję w podejmowanych przez CCBE przedsięwzięciach.

Francesca Sorbi z delegacji włoskiej przyłączyła się do powyższych głosów i podziękowała za te inicjatywy.

Carlo Forti wspomniał o spotkaniu Komitetu International Legal Services i zreferował poczynione

ustalenia.

Peter Csonka zabrał głos na temat szkoleń i poprawy świadomości prawników w zakresie prawa Unii Europejskiej. Nawiązał do rocznego raportu w sprawie wdrażania systemu szkoleń. Jest to narzędzie za pomocą, którego można zmierzyć intensywność i efektywność szkoleń i wyłapać, co można i należy poprawić. 2021 rok miał ogromne znaczenie dla systemu szkoleń. Wiele szkoleń odwołano, przeniesiono na system online, ale miało to też duże przełożenie na realizację planów szkoleniowych. Osiągnięto zarazem nowy rekord w ilości prawników biorących udział w szkoleniach. Podwoiła się ilość słuchaczy – głównie dzięki atrakcyjności szkoleń metodą online.

W ciągu ostatnich 9 lat (2011-2020) przeszkolono półtora miliona europejskich prawników w zakresie prawa UE. To kolejny rekord. W ramach złych wieści – zauważono *per saldo* spadek udziału sędziów i prokuratorów w szkoleniach. Jest jednak 9 państw, w których nie było żadnych szkoleń dla prawników. Możliwe, że jest to kwestia złego zbierania danych w tych państwach ale i tak zwraca to uwagę, że te 9 państw ma trudności w organizowaniu systemu szkoleń. Jest to wciąż duże pole do aktywności dla CCBE.

Delegacja grecka zwróciła uwagę, że jest zauważalny wzrost oferty liczby szkoleń dla sędziów i dla prokuratorów. Jak to zatem wyjaśnić w relacji od informacji od Petera Csonki o spadku udziału w profesji w szkoleniach. Zwrócili uwagę, że adwokaci sami płacą za swoje szkolenia i sami poświęcają na to czas kosztem własnych kancelarii, natomiast zarówno prokuratorzy jak i sędziowie nie płacą za szkolenia, a czas na to poświęcony jest ich czasem pracy. Grecy dopytywali, czy w takiej sytuacji adwokaci nie potrzebują większego wsparcia w szkoleniach.

James McGuill zapytał co można zrobić, aby zmniejszyć obciążenie prawników kosztami szkoleń? Peter odpowiedział, że nie ma na to doskonałej odpowiedzi. Zasady są równe dla wszystkich a UE ma ograniczone fundusze na sponsorowanie szkoleń.

Francesca Sporbi z delegacji włoskiej wspomniała swoje doświadczenia ze szkolenia w Bordeaux.

Laurent Pettiti przypomniał o roli adwokatów w tworzeniu prawa. Był w kontakcie z francuskim ministrem sprawiedliwości (jest nim były adwokat Éric Dupond-Moretti) i rozmawiali o dostępie adwokatów do tworzenia prawa.

Indra Bule w wystąpieniu omawiającym wkład CCBE w opracowanie raportu na temat Praworządności za 2022 wspomniała m.in. o oświadczeniu CCBE z 8 października 2021 dotyczącym Polski i orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 oraz wspomniała skandaliczną w jej ocenie sprawę Pegasus, która została ujęta w raporcie. Spośród 27 delegacji aż 26 przedłożyło wkład do raportu. Podziękowała wszystkim delegacjom za wkład w opracowanie raportu.

Po przerwie obiadowej Standing Committee wrócił do omówienia brzmienia oświadczenia CCBE dotyczącego sytuacji na Ukrainie. Prezes CCBE przedstawił projekt oświadczenia. Adw. Bartosz Grohman zgłosił uwagi dotyczące uzupełnienia tekstu o kwestie dotyczące naruszenia przez Federację Rosyjską art. 1, 2 i 3 Memorandum Budapesztańskiego z 1994, co zostało uwzględnione.

Antonin Mokry oraz Constantin Perescho podzielili uwagi adw. Bartosza Grohmana.

Moritz Moelle wnosił o techniczne doprecyzowanie poszczególnych zapisów.

Po krótkiej dyskusji Standing Committee CCBE przyjął oświadczenie w sprawie sytuacji na Ukrainie przez aklamację! Istotnym zapisem oświadczenia jest stwierdzenie konieczności pociągnięcia do międzynarodowej odpowiedzialności karnej sprawców agresji na Ukrainę.

Karine Métayer omówiła politykę komunikacji CCBE, projekt nowej strony www i jej planowane funkcjonalności. Zreferowała plany w zakresie komunikacji na 2022.

Anne Birgitte Gammeljord z delegacji duńskiej zrelacjonowała przegląd proponowanych poprawek i uzupełnień do statutu CCBE.

Peter Homoki zreferował zagadnienia związane ze sztuczną inteligencją. Zaprezentował przewodnik AI4Lawyers i ewolucję spojrzenia na kwestię AI na przestrzeni ostatnich 10 lat. Zwrócił uwagę, że narzędzia AI choć pomocne, w żadnym razie nie mogą podważać kompetencji ani zawodowych zobowiązań adwokatów. Wskazał na bardziej dydaktyczne zastosowanie tych narzędzi. Zdefiniował 6 kategorii wykorzystania AI:

- projektowanie narzędzi wspierających pracę
- analiza dokumentów
- przegląd tekstów i analiza prawna spraw
- przekładanie mowy na zapis
- wykorzystanie chatbotów w zrozumieniu intencji klienta
- inne wsparcie w wewnętrznej pracy administracyjnej kancelarii.

Peter omówił też ryzyka związane z użyciem AI, takie jak: użycie platform obliczeniowych w chmurach i związane z tym ryzyka utraty danych, zagrożenie prywatności w przypadku wycieku danych, zagrożenie płynące z nowych – niedoskonałych jeszcze technologii (np. brak zrozumienia wszystkich funkcjonalności), zaufanie klienta i niezależność prawników (presja ze strony biznesu na stosowanie narzędzi AI i akceptacja narzędzi bez zastrzeżenia niezależności).

Arnaud Gillard z Komitetu Prawa Rodzinnego przedstawił dokument w kwestii odpowiedzi CCBE na konsultacje prowadzone przez Komisję Europejską w zakresie ochrony transgranicznej.

Rupert Manhart z komitetu Anti Money Laundering przedstawił dokument na temat bieżących prac i bieżącej legislacji w zakresie AML.

Jacques Taquet zreferował kwestie podatkowe.

Jiri Novak z delegacji Czeskiej omówił propozycję e-kodeksu, którego projekt przedstawiono w Parlamencie Europejskim.

Po omówieniu wszystkich punktów z agendy, prezes CCBE James McGuill podziękował uczestnikom za udział w posiedzeniu, cenne głosy i inicjatywy, po czym zamknął piątkowe posiedzenie Standing Committee i zapowiedział, że kolejne posiedzenie odbędzie się już w formie stacjonarnej.

